

Årsrapport 2023

Vold og trusselhendelser mot ansatte

Innhold

Innledning.....	3
Definisjoner	3
System for innrapportering	4
Hendelser mot ansatte - statistikk	4
Nøkkeltall om hendelser mot ansatte.....	5
Tabell: Ansatte i Osloskolen som ble utsatt for vold og trusler, fordelt per år og totalt antall hendelser.....	5
Tabell: Antall vold- eller trusselhendelser enkeltansatte har rapportert å ha vært utsatt	5
Tabell: Relativ andel av ansatte, som har rapport om en volds- eller trusselhendelse, innenfor forskjellige stillingskategorier	6
Tabell: Utvikling i antall registrerte hendelser mot ansatte over en femårsperiode	6
Tabell: Hendelser mot ansatte i ordinær skole (som ikke arbeider i spesialskoler/spesialgrupper).....	7
Tabell: Hendelser mot ansatte i grunnskolen fordelt på skoleslag (tall uten spesialgrupper/spesialskoler).....	7
Tabell: Hendelser mot ansatte i byomfattende spesialgrupper på grunnskolenivå og spesialgrupper i videregående skole (tilrettelagt opplæring).....	7
Tabell: Hendelser mot ansatte i spesialskoler	8

Innledning

Utdanningsetaten (UDE) utarbeider årlig oversikt over hendelser knyttet til vold og trusler mot ansatte i Oslo skolen. Rapporten om vold og trusler mot ansatte er basert på ansattes egenrapportering i Oslo kommunes HR-system. Hensikten med rapporteringen er et ledd i oppfølging av ansatte, få oversikt over antall og type hendelser, slik at vi får et godt grunnlag for å kunne iverksette forebyggende tiltak. Dette er en del av Utdanningsetaten og skolens eget HMS-system.

Tallene fra 2023 viser at, etter en nedgang under pandemien, man er tilbake på 2019-nivå. I 2023 ble det rapportert flere hendelser enn i 2022. Antall skoler som registrerte en eller flere hendelser mot ansatte var på 153 i 2023 sammenlignet med 152 i 2022. Dette er en økning fra tidligere år da det i 2021 var 134 skoler og i 2020 var 135 skoler som hadde registrert en eller flere hendelser mot ansatte.

Av alle de innmeldte hendelsene ble 23 meldt til Arbeidstilsynet i 2023. 28 hendelser ble politianmeldt.

Alvorlighetsgraden av hendelsen blir vurdert av den ansatte, og er en subjektiv vurdering av hvordan hendelsen opplevdes. Graderingen er viktig informasjon til nærmeste leder og brukes i oppfølgingen av den ansatte.

Når det gjelder igangsatte og planlagte tiltak på området, vises det til «Handlingsplan for forebygging av mobbing, vold og trusler» og det overordnede HMS-systemet i UDE.

Definisjoner

Arbeidstilsynet definerer vold og trusler som:

«Vold og trusler» er hendelser hvor arbeidstakere blir fysisk eller verbalt angrepet i situasjoner som har forbindelse med deres arbeid, og som innebærer en åpenlys eller antydning trussel mot deres sikkerhet, helse eller velvære.

«Trusler» er verbale angrep eller handlinger som tar sikte på å skade eller skremme en person.

«Vold» er enhver handling som har til hensikt å føre til fysisk eller psykisk skade på person. Det inkluderer også hendelser der den som skader en annen person ikke er klar over eller vurderer konsekvensene av handlingen sin – for eksempel på grunn av rus, psykisk/somatisk sykdom, mental og emosjonell tilstand eller liknende.

«Til hensikt» i denne definisjonen er brukt for å skille handlingen fra rene uhell som også kan føre til liknende skader. Det kan også defineres som vold når arbeidstakere opplever utagerende handlinger hvor det utøves stort skadeverk på inventar og utstyr.»¹

Hendelser som faller inn under definisjonen «alvorlig skade» (det vil si enhver skade, fysisk eller psykisk, som medfører varig eller lengre tids arbeidsudyktighet) skal meldes til Arbeidstilsynet.

System for innrapportering

Rapporten er produsert i samsvar med følgende krav og føringer:

- Arbeidsmiljøloven § 3-1 og 5-1 krever at virksomheten har et system for forebygging, oppfølging og registrering av vold og trusler
- Opplæringsloven § 9 A-3 krever at virksomheten har et systematisk arbeid for å fremme helse, miljø og trygghet for elevene
- Sentralt AMU i Oslo kommune krever at etaten har et system for oppfølging og rapportering av vold og trusler

Utdanningsetatens rapport om vold og trusler mot ansatte er basert på skolenes innrapportering i Oslo kommunes HR-system. Den som har blitt utsatt for vold eller trusler skal selv vurdere alvorlighetsgraden.

Innrapporterte tall for ansatte er delt i tre kategorier på bakgrunn av HR-systemets inndeling:

- Lite alvorlige hendelser
- Alvorlige hendelser
- Svært alvorlige hendelser

Det er den ansatte selv som vurderer alvorlighetsgraden. Den ansattes subjektive vurdering skal legges til grunn.

Hendelser mot ansatte - statistikk

Innrapporterte hendelser er delt i fire deler:

- Hendelser mot ansatte i ordinære skoler
- Hendelser mot ansatte byomfattende spesialgrupper på grunnskolenivå og spesialgrupper i videregående skole (tilrettelagt opplæring)
- Hendelser mot ansatte i spesialskoler

¹ <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/>

Nøkkeltall om hendelser mot ansatte

- På ordinære skoler er det vanligvis 1-3 elever som står for de fleste hendelsene
- De fleste av elevene som er involvert er i alderen 6-12 år
- Av alle de innmeldte hendelsene ble 23 meldt til Arbeidstilsynet
- Av alle de innmeldte hendelsene ble 28 politianmeldt

Tabell: Ansatte i Osloskolen som ble utsatt for vold og trusler, fordelt per år og totalt antall hendelser

År	Antall ansatte	Antall hendelser
2019	1629	4840
2020	1177	3099
2021	1176	3576
2022	1654	4964
2023	1736	5624

Kommentar: Det er en økning i antall ansatte som har rapporter om hendelser, relativt sett er dette på nivå med 2019-tallene når man sammenligner med totalt antall ansatte.

Tabell: Antall vold- eller trusselhendelser enkeltansatte har rapportert å ha vært utsatt

Antall hendelser	Antall ansatte i 2022	Antall ansatte i 2023
1 hendelse	922	967
2-5 hendelser	550	553
6-10 hendelser	110	113
11 eller flere hendelser	72	103

Kommentar: Totalt var det 17 984 ansatte i Utdanningsetaten i 2023, og av disse var det 1736 ansatte som rapporterte om vold eller trusler i løpet av 2023.

Tabell: Relativ andel av ansatte, som har rapport om en volds- eller trusselhendelse, innenfor forskjellige stillingskategorier

Stillingskategori	% utsatt for vold eller trusler av totalt for stillingskategorien i 2022	% utsatt for vold eller trusler av totalt for stillingskategorien i 2023
Andel av pedagogiske ansatte som har rapportert om vold eller trusler (stillingskoder som adjunkt, lektor, lærer mm.)	8,1 %	9,2 %
Andel av assistenter som har rapportert om vold eller trusler (stillingskoder som assistent, barne- og ungdomsarbeider, miljøarbeider, miljøterapeut, skole/Aks-assistent, skoleassistent mm.)	15,5 %	14,2 %
Andel av skoleledere som har rapportert om vold eller trusler (stillingskoder som assisterende rektor, avdelingsleder, rektor, rådgiver/sosiallærer, undervisningsinspektør)	5,4 %	5,2 %
Andel av andre stillinger som har rapportert om vold eller trusler (stillingskoder som kontorarbeidere, drift, helsearbeidere, baseledere, renhold mm.)	4,4 %	4 %

Kommentar: Assistentstillingen arbeider ofte med oppfølging av enkelt elever som har behov for tett oppfølging.

Tabell: Utvikling i antall registrerte hendelser mot ansatte over en femårsperiode

	2019	2020	2021	2022	2023
Lite alvorlig	2340	1792	2029	2467	2835
Alvorlig	1908	1018	1185	1961	2137
Svært alvorlig	592	289	362	536	652

Kommentar: Det var en økning på 660 registrerte hendelser fra 2022 til 2023. Økningen var innen alle alvorlighetsgradene.

Tabell: Hendelser mot ansatte i ordinær skole (som ikke arbeider i spesialskoler/spesialgrupper)

Ordinære skoler	Lite alvorlig	Alvorlig	Svært alvorlig	Totalt - 2023	Totalt - 2022
Grunnskolegruppe 1	187	226	83	496	434
Grunnskolegruppe 2	163	234	64	461	470
Grunnskolegruppe 3	188	248	52	488	294
Grunnskolegruppe 4	152	144	51	347	265
Grunnskolegruppe 5	135	213	47	395	329
Grunnskolegruppe 6	290	262	142	694	650
Videregående skoler	41	39	19	99	120
Voksenopplæring	2	3	1	6	5
Sommerskolen inkludert administrasjonen	13	7	0	20	9

Kommentar: Tabellen viser fordelingen av hendelser på ordinære skoler i skolegruppene.

Grunnskolegruppene er bestående av skoler i 2-3 bydeler på tvers av byen. Skolegruppene blir fulgt opp av hver sin skoledirektør.

Tabell: Hendelser mot ansatte i grunnskolen fordelt på skoleslag (tall uten spesialgrupper/spesialskoler)

	Lite alvorlig	Alvorlig	Svært alvorlig	Totalt - 2023	Totalt - 2022
Barneskoler	779	936	299	2014	1803
Barne- og ungdomsskoler	273	293	107	673	495
Ungdomsskoler	63	95	33	191	136

Kommentar: Det var en økning på alle grunnskoletypene fra året før.

Tabell: Hendelser mot ansatte i byomfattende spesialgrupper på grunnskolenivå og spesialgrupper i videregående skole (tilrettelagt opplæring)

	Lite alvorlig	Alvorlig	Svært alvorlig	Totalt - 2023	Totalt - 2022
Spesialgrupper i grunnskolen	407	333	101	841	680
Tilrettelagt VGS	52	45	34	131	103

Kommentar: Av de 5624 rapporterte hendelsene i 2023 ble 972 registrert i spesialgrupper/tilrettelagt opplæring. Spesialgrupper er byomfattende gruppe for elever som krever mer støtte og tilpasset opplæringstilbud.

Tabell: Hendelser mot ansatte i spesialskoler

	Lite alvorlig	Alvorlig	Svært alvorlig	Totalt – 2023	Totalt – 2022
Spesialskoler	1205	383	58	1646	1605

Kommentar: Av de 5624 rapporterte hendelsene i 2023 ble 1646 registrert i spesialskolene. Spesialskoler er byomfattende skoler for elever med store behov for omfattende fysisk og/eller spesialpedagogisk tilrettelegging.